Halmstad
RÄDDNINGSTJÄNSTEN

Storskadeövning
(Samövning våren 2016)

Handläggare: Mattias Sjöström
OU-nr: 2016-16

Räddningstjänst, polis, sjukvård och SOS.

Bild Räddningstjänsten Halmstad

Uppdragsgivare: Räddningstjänsten Halmstad
Uppdrag: Övningsutvärdering
Utredningen utförd: 2016-05-10 tom 2016-08-02

Upplysningar om övningen

Övningsdagar: 10/5, 11/5, 12/5, 13/5 (förmiddagar)
Övningsplats: Försvarsmaktens Halmstadskolor FMTS
Övningstyp: Stor skadeplats, samverkan

Innehållsförteckning

1. Bakgrund och syfte **3**
2. Uppdrag och begränsningar **3**
3. Utredningsmetod **3**
4. Sammanfattning **4**
5. Övningsplanering **6**
6. Övningsplats **7**
7. Övningens genomförande **8**
7.1 Övningen i stort 8
7.2 Teroetisk genomgång 9
7.3 Rundvandring på stationer 11
7.4 Praktisk övning 12
7.5 Övningsområdet, skadeplatsen 13
8.Diskussion kring övningen i sin helhet **14**
9.Erfarenheter **15**
9.1 Planering 15
9.2 Övningsplats 16
9.3 Storskadeövning 17
9.4 Organisationsspecifeika erfarenheter 20
10.Undersökning **22**
11.Utvärderingens gång **22**
12.Erfarenhetsåterkoppling **22**
13.Förutsättningar för utvärdering **22**

1. Bakgrund och syfte

Under början av maj 2016 genomfördes en större storskade- och samövning för polis, ambulanssjukvård, räddningstjänst, sjukvårdsgrupper från Region Halland, på Försvarsmaktens anläggning FMTS:s i Halmstad.

LSO (Lag om skydd mot olyckor, SFS 2003:778), Efterföljande åtgärder 3 kap, 10§ anger att när en räddningsinsats är avslutad skall kommunen se till att olyckan undersöks för att i skälig omfattning klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen genomförts.

Denna övning kvalificerar sig inte för en räddningsinsats, men andemeningen i lagstiftningen är just att lära för framtiden. Och då denna typ av räddningsinsatser, dvs stor skadeplats är ytterst sällsynt är det extra viktigt att fånga de lärdomar som finns, även då det inte är en skarp räddningsinsats utan bara en övning.

Syftet med utvärderingen är att lära för framtiden. Detta kan ske genom att problemområden lyfts fram eller genom förbättringsförslag presenteras för hur vi i framtiden kan samverka och genomföra en räddningsinsats på ett ännu bättre sätt.

Bild Polismyndigheten Halland

2. Uppdrag och begränsningar

Uppdragsgivare är Räddningstjänsten i Halmstad. Inriktning på utvärderingen är det organisations-övergripande erfarenheterna inom såväl samverkan, kommunikation, ledning, riskbedömning, taktik, metodik, fordon och utrustning.

Det finns också ett stort värde i att samla ihop dokumentation efter en stor omfattande samverkansövning, vilket också till vissa delar tillgodoses genom denna utvärderingsrapport.

Utvärderingen avser inte att klara ut respektive enskilds organisations mer organisationsspecifika erfarenheter, utan mer på ett övergripande samverkande område.

3. Utredningsmetod

Faktaunderlag och sammanställning av resultat i rapport har skett genom checklistemetoden (strukturerad frågelista). Redovisning sker genom denna utvärderingsrapport.

4. Sammanfattning

Övningen genomfördes på försvarsmakten i Halmstads anläggning (FMTS). Övningen genomfördes under fyra olika dagar vecka 19 i maj månad 2016. Ett omfattande planeringsarbete har pågått i princip ett år och intensifierats rejält sedan januari månad. Räddningstjänsten har stått som värd och genomfört grunden för planeringen men haft hjälp av representanter från respektive samverkande organisation i detta arbete. Länsstyrelsen svarade för fika och lunch under övningsdagarna.

Syftet med övningen var att genomföra en lärande övning som skapade möjlighet att öva samverkan på en stor skadeplats. Målet med övningen är att skapa en helhetssyn över stor skadeplats, organisation, ledning och samverkan. Att våra olika organisationers personal får insyn och insikt i varandras roller och uppgifter vid en större olycka. Större förståelse för varandra helt enkelt.

Övningen genomfördes som fyra enskilda fristående övningar under fyra olika dagar. Varje övning bestod av tre större delar. En teoridel, en rundvandringsdel och en praktisk övningsdel. Syftet var att genomföra en lärande övning och inte en prövande övning. Under genomförandet var vädret väldigt fint, vilket skapade bra förutsättningar för en bra övning.

Sammanfattningsvis upplever övningsledningen att övningen gått fint att genomföra och övningsledningens syften uppnåddes. Medverkande personal bedöms att i allt väsentligt vara nöjda med såväl upplägg som genomförande av övning.

Bild Försvarsmakten, FMTS Halmstad.

I stort bedöms därför själva övningen vara bra men att en hel del förbättringsområden finns att ta tag i om vi på ett bra sätt i framtiden skall kunna hantera en stor skadeplats i verkligheten.

Allmänt noterar vi att denna form av övningsupplägg uppskattades. Dvs när vi försökte duka upp en situation tydligt i förväg och då visa på hur det är tänkt att fungera i grunden. För att sedan praktiskt tillämpa de insikter vi fått. Syftet var att få en övning som visade på hur det kan fungera och få ett stort lärande samtidigt.

Det syns ett stort behov av att genomföra denna typ av storskadeövningar gemensamt något oftare än vad som tidigare gjorts. Det finns ett stort behov av att våra olika blåljusorganisationer får öva

tillsammans, lära känna varandra och få förståelse för varandras roller och uppgifter på en stor skadeplats.

Det syns ett stort behov av att se över vår förmåga att hantera denna typ av större skadeplats rent tekniskt och materiellt. Under övningen var förutsättningarna extremt goda, då vi hade fint väder, gott om resurser personellt samt hade inhämtat viktigt material såsom bårar, filtar etc. Här syns stora brister om ifall samma händelse sker tex en fredagnatt i januari månad.

I övrigt syns ett stort engagemang bland det som medverkade i övningen. Det syns en stor skillnad i organisationernas förmåga och förutsättningar att leda en större skadeplats. Där har polisen och räddningstjänsten stor fördel av att det har utsedda och övade befäl för denna typ av händelse. Ambulanssjukvården får förlita sig till den personal som finns på första ambulans. Det kan vara personal som är relativt nya och inte har speciellt mycket på fötterna rörande att leda komplicerade stora olyckor.

Bild Region Halland

Nedan följer de sju mer centrala och viktiga problemområdena och erfarenheterna. De är utplockade från de totalt 69 som finns samlade i denna rapport.

- **Samverkansövningar måste prioriteras**
- **Säkerställ god tillgång till bårar och filtar**
- **Säkerställ god tillgång till mobil uppsamlingsplats**
- **Flödet av skadade från uppsamlingsplats till ilastningsplats måste snabbas upp (uppsamlingsplatsen är en flaskhals)**
- **Sjukvårdens förmåga att leda på skadeplats bör förbättras**
- **Använd insats-talgrupper mer frekvent i vardagen**
- **Kommunicera beslut mer frekvent och tydligt**

5. Övningsplanering

Personal vid räddningstjänsten i Halmstad påbörjade planeringen för övningen redan under 2015. Framåt januari 2016 intensifierades förberedelsearbete mellan samverkande organisationer. Det var räddningstjänsten i Halmstad, polismyndigheten, ambulanssjukvården och region Halland som medverkade tillsammans med försvarsmakten. Under våren genomfördes drygt fem förberedande planeringsträffar innan själva övningsveckan, vecka 19, 10-13 april 2016.

Under våren kopplades även Ljud och bildskolan in i förberedelsearbetet. Deras uppgift var att göra en film över övningen. Tillsammans med övningsledningen genomfördes delar av denna film under våren. Det rörde de delar som händer inledningsvis, dvs larm till SOS, utlarmning av räddningstjänst, ambulans och polis, framkörning och framkomst till skadeplats. Denna del av filmen avsågs visas under teoripasset på kommande övning.

Vårdgymnasiet kontaktades med anledning av att det skulle medverka med skademarkörer under övningen.

Bild Räddningstjänsten Halmstad

6. Övningsplats

Övningsplatsen var inne på försvarsmaktens Halmstadskolors område (FMTS). För den teoretiska biten användes en större lektionssal inne på området. För de mer praktiska momenten användes det större brandövningsområdet i norra änden av området. För lunch användes en vagnhall hos R3.

Under övningsdagarna användes grind mot Vapnövägen för in och utfart till övningen. Registrering av personal hade skett i förväg till försvarsmaken och kontroll gjordes vid in och utpassage vid grind.

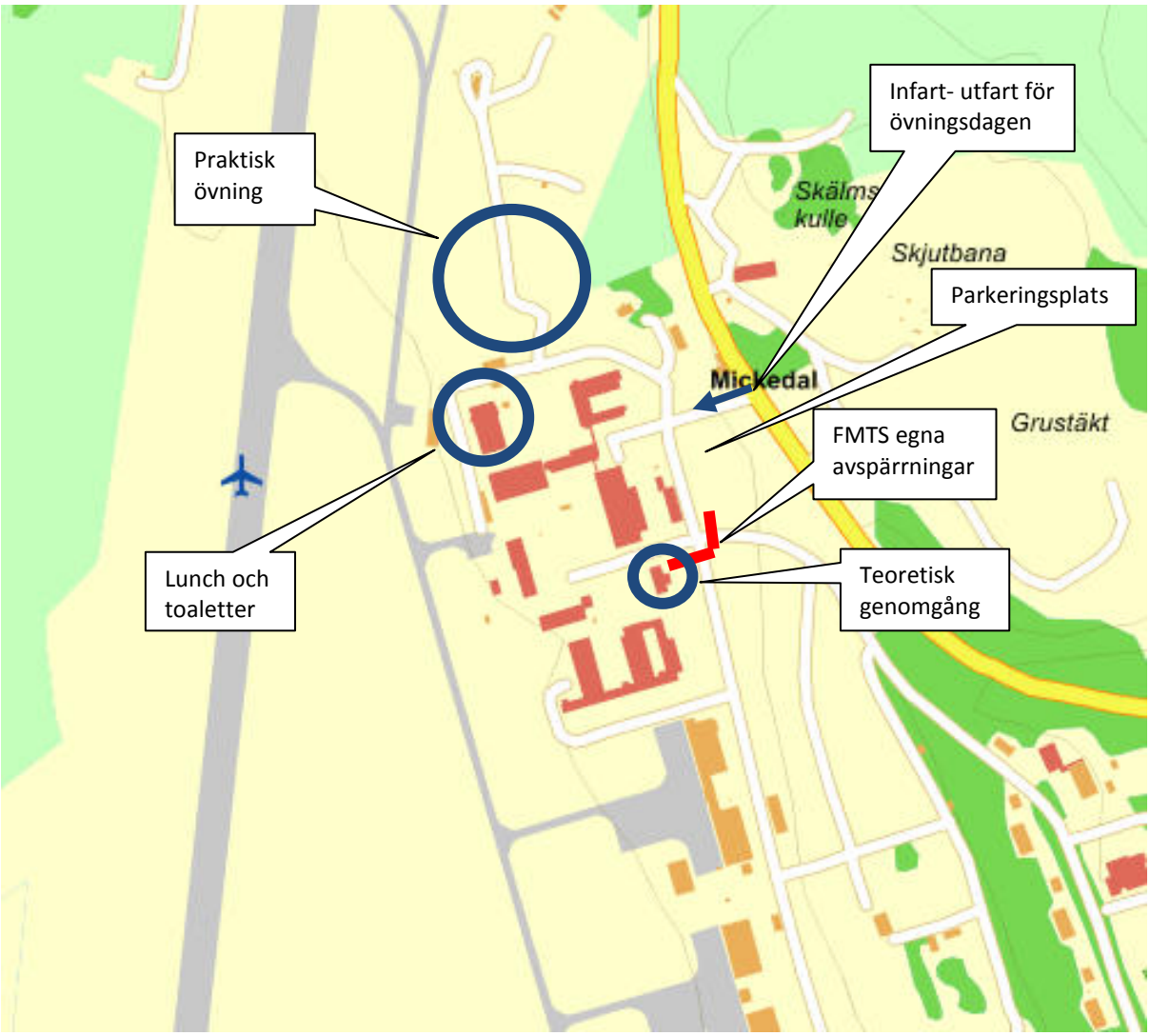

Försvarsmakten hade avskärmat aktuell del från övriga delar av FMTS område. Det hade även satt ut vaktpersonal bl.a. i korsningen utanför

7. Övningens genomförande

7:1 Övningen i stort:

Övningen genomfördes under fyra dagar på försvarsmaktens (FMTS) område vid flygplatsen i Halmstad. I övningsledningen fanns personal från räddningstjänsten, polismyndigheten, ambulanssjukvården och region Halland. Även representation från försvarsmakten medverkade, med anledning av att det var deras övningsplats vi tog i anspråk. Elever från vårdskolan medverkade såsom skademarkörer under övningen.

Elever från ljud och bildskolan medverkade genom att dokumentera resterande dela av övningen genom att filma och fotografera. Filmning och fotografering skedde vid en av de fyra dagarna. Denna dag klarlades av försvarsmakten med hänsyn taget till rikets säkerhet.

Bild Region Halland

Varje dag genomfördes samma typ av upplägg för nya deltagare. Varje dag började med kaffe och fralla följt av en timmes föreläsning kring stor skadeplats och våra olika organisationers roller och vikten av samverkan. Efter detta genomfördes rundvandring på en i förväg iordningställd stor skadeplats med tre olika stationer. Därefter genomfördes en större praktiskt storskadeövning som avslutades med genomgång och lunch. Länsstyrelsen stod för fika och lunch under dagen.

Övningsförmiddagens upplägg

1. Teoretisk genomgång
2. Rundvandring på tre i förväg iordningställda stationer
3. Genomförande av praktisk övning

7:2 Teoretisk genomgång:
Efter kaffe och fralla var det teoretisk genomgång av stor skadeplats. Den teoretiska genomgången belyste våra olika organisationers roller och lagstiftningar med fokus på samverkan. Nedan syns valda delar av det presentationsmaterialet som användes.

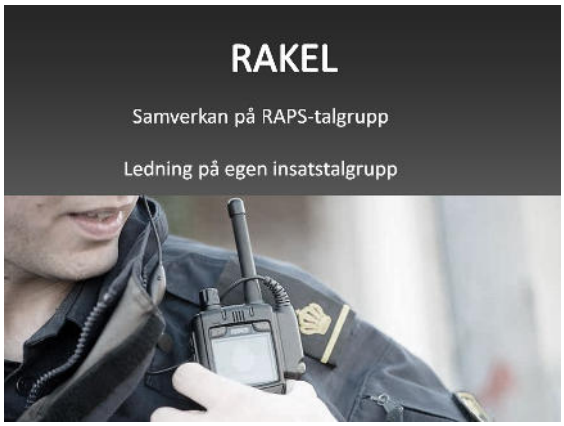

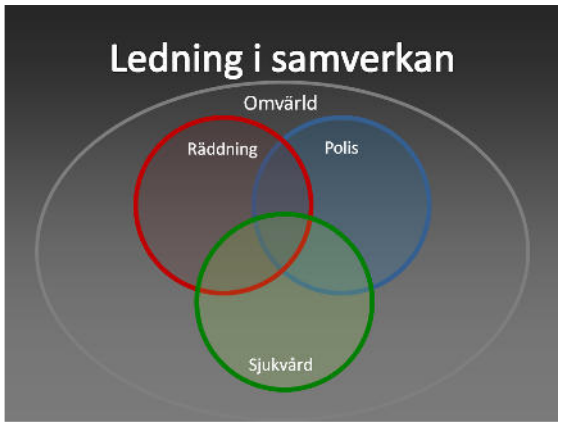

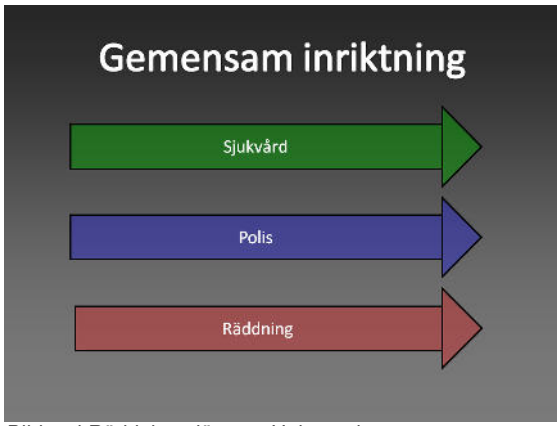

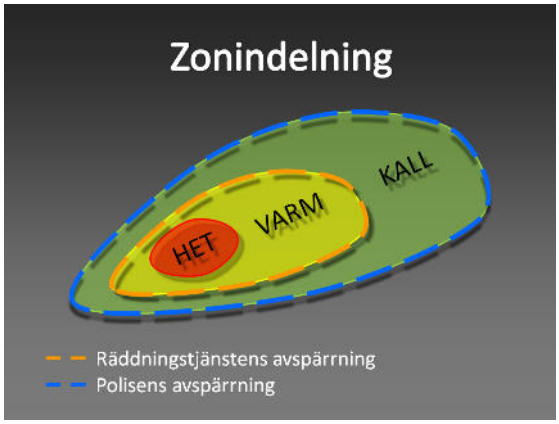

Bildspel Räddningstjänsten Halmstad.

Presentationen avslutades med den film som Ljud och bildskolan gjort över inledande delar av en stor olycka. Här visades en film över hur larm inkom till SOS, hur SOS larmar ut räddningstjänst, ambulans och polis. Framkörning och framkomst till en stor skadeplats.

7:3 Rundvandring på stationer

Vid rundvandring på skadeplatsens tre stationer fanns personal från de olika samverkande organisationerna på respektive station. Där informerades i stort om vad som skedde på respektive plats vid den stora skadeplatsorganisationen.

1. Ledningsplats (räddningsledare, polisinsatschef, sjukvårdsledare)
2. Skadeplats (skadeplatschef, medicinskt ansvarig)
3. Uppsamlingsplats och transport av skadade (polis, region Halland)

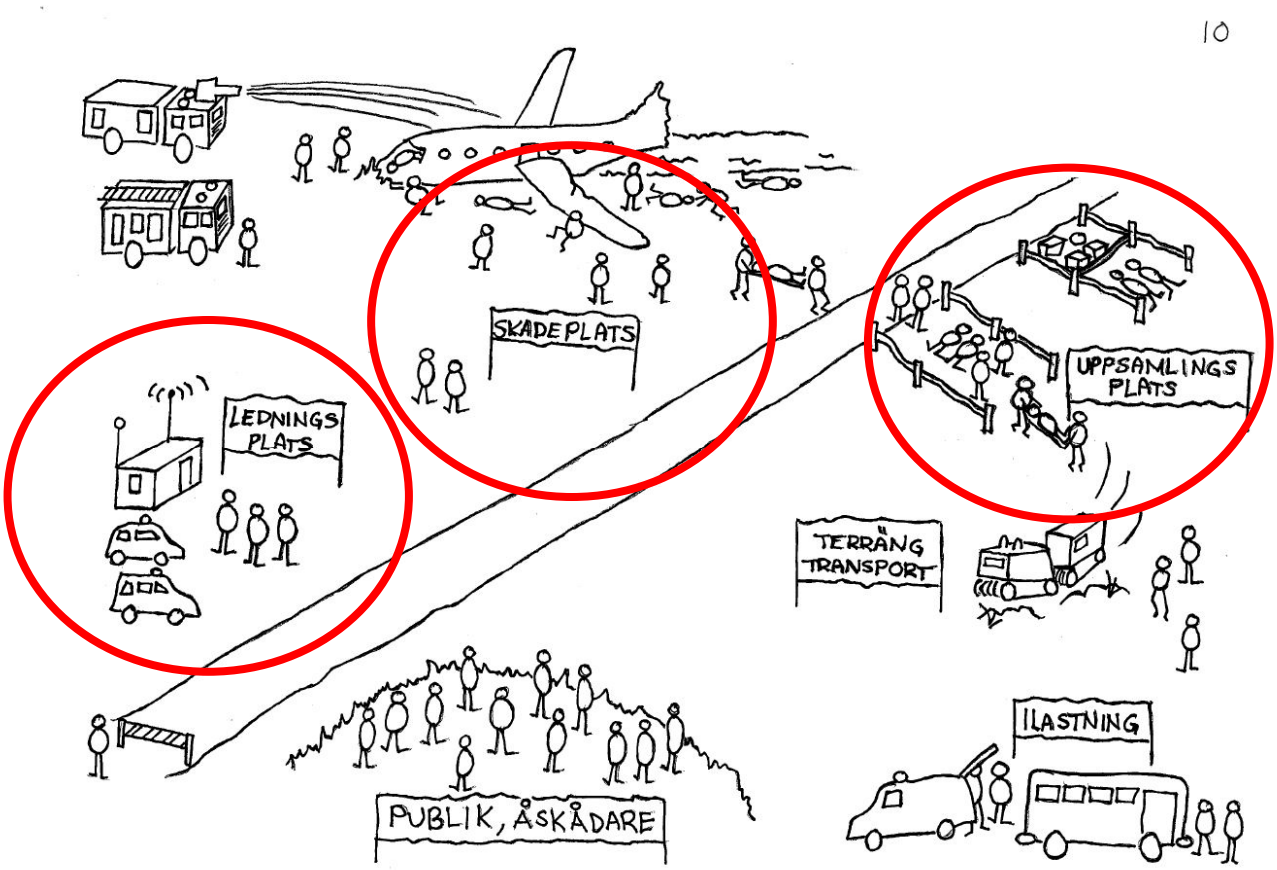

Bild Räddningstjänsten Halmstad

7:4 Praktisk övning

Därefter genomfördes en större övning, där ny personal övades varje dag. Syftet var att öva ledning och samverkan samt få ett flöde med patienterna från skadeområde, via uppsamlingsplats, via terrängtransport till ambulans eller annan transport vid inlastningsplats.

Övningen började med att flygplatsens räddningsstyrka genomförde släckinsats och skydd av nödutgångar på flygplanet. Därefter gjordes ett övningstekniskt hopp fram ca 1 timme in i insatsen. Räddningstjänsten, ambulanssjukvården och polisen hoppade in i övningen och agerade. Sjukvårdsgrupper från regionen anslöt efter hand. Ledningsplatsen agerade och genomförde ledningsmöten mellan räddningsledare, polisinsatschef och sjukvårdsledare. På skadeplatsen genomfördes släckningsarbete, losstagningsarbete och arbete med skadade personer.

På uppsamlingsplatsen genomfördes registrering, prioritering och sjukvård. Och terrängtransport av skadade genomfördes till ilastningsplats. Övningen genomfördes under ca 1 timme.

Dagen avslutades med en större gemensam genomgång ute på övningsfältet följt av organisationsvisa genomgångar. Därefter bjöd Länsstyrelsen på lunch.

Bild Region Halland

7.5 Övningsområdet, skadeplatsområdet

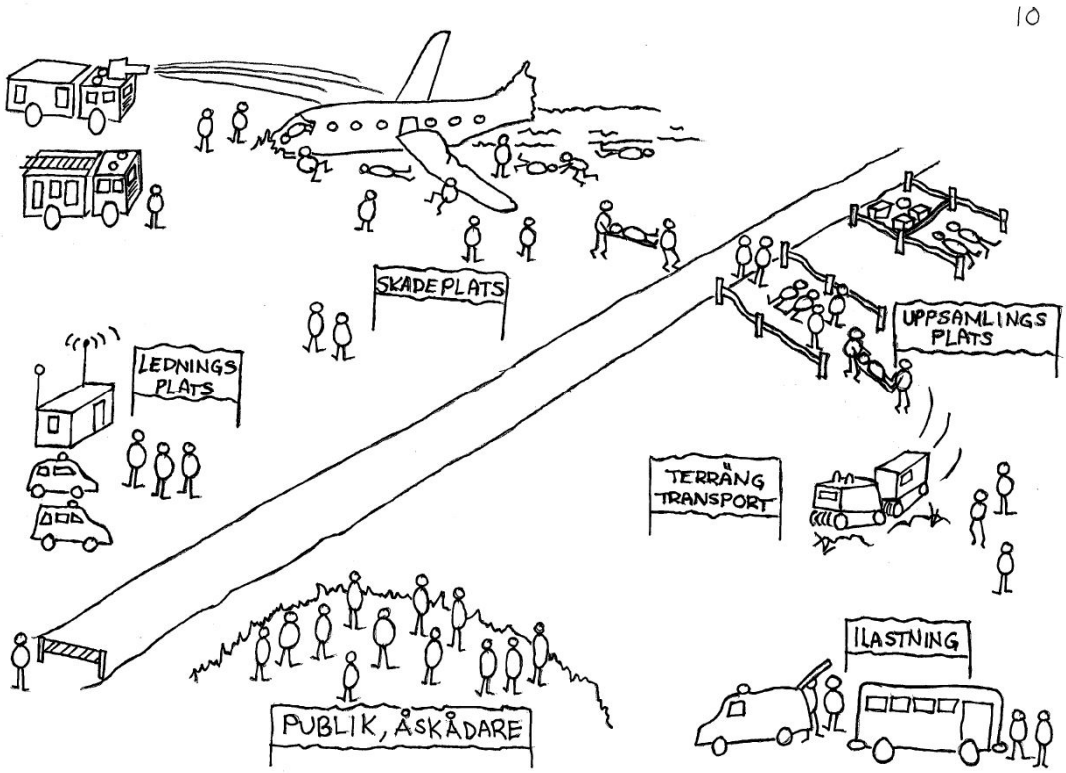

Bild Räddningstjänsten Halmstad

Övningsområdet, skadeplatsområdet

Nedan är ledningsplatsen markerad med röd ring, skadeplatsen med blå ring, uppsamlingsplatsen med grön ring, terrängtransport och ilastning med lila ring/pil och slutligen kullen där århörare kunde stå, markerad med svart ring.

8. Diskussion kring övningen i sin helhet

Någon vecka efter att övningsdagarna återsamlades övningsledningen för en erfarenhetsåterkoppling. Grunden för AAR (After Action review) användes vid denna träff.

1. Vad förväntades hända?
2. Vad hände?
3. Varför blev det som det blev?
4. Vad kan förbättras och hur?

Övningsledningens synpunkter antecknades på en whiteboard och sammanställdes genom fotografering efteråt.

Den allmänna uppfattningen var att övningsdagarna gick bra, för att inte säga riktigt bra. Vi hade vädret med oss, vilket självklart hjälpte till en hel del. Solsken och varmt, nära 25 grader varje dag en hel vecka är inte helt vanligt då vi övar storskadeplats. Därför var förstås humöret på topp för såväl övningsledning som deltagare.

Allmänt noterar vi att denna form av övningsupplägg uppskattades. Dvs när vi försökte duka upp en situation tydligt i förväg och då visa på hur det är tänkt att fungera i grunden. För att sedan praktiskt tillämpa de insikter vi fått. Syftet var att få en övning som visade på hur det kan fungera och få ett stort lärande samtidigt.

Det syns ett stort behov av att genomföra denna typ av storskadeövningar gemensamt något oftare än vad som tidigare gjorts. Det finns ett stort behov av att våra olika blåljusorganisationer får öva tillsammans, lära känna varandra och få förståelse för varandras roller och uppgifter på en stor skadeplats.

Det syns ett stort behov av att se över vår förmåga att hantera denna typ av större skadeplats rent tekniskt och materiellt. Under övningen var förutsättningarna extremt goda, då vi hade fint väder, gott om resurser personellt samt hade inhämtat viktigt material såsom bårar, filtar etc. Här syns stora brister om ifall samma händelse sker tex en fredagnatt i januari månad.

I övrigt syns ett stort engagemang bland det som medverkade i övningen. Det syns en stor skillnad i organisationernas förmåga och förutsättningar att leda en större skadeplats. Där har polisen och räddningstjänsten stor fördel av att det har utsedda och övade befäl för denna typ av händelse. Ambulanssjukvården får förlita sig till den personal som finns på första ambulans. Det kan vara personal som är relativt nya och inte har speciellt mycket på fötterna rörande att leda komplicerade stora olyckor.

Nedan följer de sju mer centrala och viktiga problemområdena och erfarenheterna. De är utplockade från de totalt 69 som finns samlade i denna rapport.

- **Samverkansövningar måste prioriteras**
- **Säkerställ god tillgång till bårar och filtar**
- **Säkerställ god tillgång till mobil uppsamlingsplats**
- **Flödet av skadade från uppsamlingsplats till ilastningsplats måste snabbas upp (uppsamlingsplatsen är en flaskhals)**
- **Sjukvårdens förmåga att leda på skadeplats bör förbättras**
- **Använd insats-talgrupper mer frekvent i vardagen**
- **Kommunicera beslut mer frekvent och tydligt**

9. Erfarenheter

9:1 Planering

Erfarenheterna syftar till att vi i framtiden skapar en ännu bättre förmåga att genomföra denna typ av storskadeplatsövningar.

1. **Lärande övningsupplägg**
   Ambitionen att genomföra en lärande övning och inte en prövande övning fungerade bra och uppskattades av övningsdeltagarna.
2. **Tre stegs övningsupplägg**
   Upplägget med tre större steg, (teori, stationer och praktisk övning) fungerade bra och uppskattades av övningsdeltagarna.
3. **Gemensam helhetssyn på stor skadeplats**
   Upplägget med att skapa en helhetssyn över skadeplatsen, organisation, ledning och samverkan fungerade bra och uppskattades av övningsdeltagarna.
4. **Förståelse och insikt i varandras organisationer, roller och uppgifter.**
   Upplägget med att skapa insikt och förståelse för varandras organisationer, roller och arbetsuppgifter fungerade bra och uppskattades av övningsdeltagarna.

5. **Samverkansövningar måste prioriteras**
   Svårt att få loss rätt antal personal för att medverka vid övningen från de olika organisationerna.
6. **Tydligare inbjudan till övning**
   Det går att ytterligare tydliggöra övningen och dess fokus vid inbjudan till övning.
7. **Skapa ett sammanhängande praktiskt övningsscenario**
   Det övningstekniska tidshopp vi hade mellan flygplatsräddningstjänstens agerande till nästkommande arbete för räddningstjänst, ambulanssjukvård och polis blev inte helt bra. Att hoppa från framkomståtgärder direkt in ca 1 timme i händelsen skapade missförstånd och i viss mån även felbilder.
8. **Ge övande personal mer tid att förbereda sig inför den praktiska övningen**
   Att öva personal från olika organisationen utan att ge dem tid för lite samtal inför övningen var inte bra. Även att personal som inte känner till aktuella ledningsfordon, får en möjlighet att snabbt gå igenom den utrustning som finns att tillgå på aktuella ledningsfordon.
9. **Tydliggör vilken person som är övningsledare**
   Det upplevdes som något oklart, vem som egentligen var övningsledare och styrde upp övningsmomenten då det behövdes. Att ha tillgång till en megafon vore önskvärt.
10. **Tillse att en person från övningsledningen kan informera åhörarna vad som händer löpande**
    Det är viktigt att åhörarna får vetskap om vad som händer på de olika platserna. Denna person bör ha vetskap om vilka beslut som fattas. Tex vilka riskbedömningar som görs, hur zonindelningen är tänkt, vad det medicinska inriktningsbeslutet blev, hur det löpande lägesrapporterna uttalas osv.
11. **Öka ytterligare fokus på samverkan vid själva ledningsplatsen**
    Det upplevdes som mycket fokus hamnade på samverkan ute i skadeplats och på uppsamlingsplats och något mindre på själva ledningsplatsen.
12. **Skapa god behållning för samtliga deltagare**
    Det skiljer rejält i kompetens mellan personer med ledningsroller under övningsveckans alla dagar. För att alla skall få en god behållning framkom önskemål om att erfaren ledningspersonal skulle kunna öva med annan erfaren ledningspersonal från andra organisationer samtidigt.
13. **Lägg resurser på att hantera anmälningarna**
    Det är arbetsamt att hantera anmälningar, allergi och matönskemål, kostnader för de som uteblev och hur de som kommer oanmälda skall hanteras.
14. **Planera i förväg tillsammans med försvarsmakten**
    Det kräver en hel del arbete i förväg om vi skall använda oss av försvarsmaktens lokaler och övningsområden. Namn och personer måste vara försvarsmakten tillhanda innan övningsdagarna är igång, vilket kräver en nogsam planering i förväg.
15. **Skapa en checklista över övningens genomförande.**
    Sätt samman en checklista över hur övningen planerades och genomfördes. Detta så att framtida övningar kan förberedas effektivt.

9:2 Övningsplats

Erfarenheterna syftar till att vi i framtiden skapar ännu bättre förutsättningar till bra övningsplatser.

1. **Bra övningsanläggning i stort**
   Övningsanläggningen i form av teorisal, övningsplats och plats för servering av lunch mm var väl anpassade för denna form av övning. Riktigt bra.
2. **Bra stöd och uppbackning från försvarsmakten**
   Försvarsmakten bistod under såväl förberedelsemötena som under själva övningsdagarna på ett bra sätt. Riktigt bra.
3. **Radiokommunikation mellan personal i övningsledningen viktig**
   Att ha radiokontakt mellan övningsledningens personal på en egen kanal var mycket bra. Snabba korrigeringar i övning, snabb informationsspridning etc.
4. **Utmärkning av övningsledning med gul/blå västar viktig**
   Att övningsledningen var tydligt utmärkta med gul/blå västar var uppskattat och bra.
5. **Bra uppskyltning och uppdukning av övningsplatsen**
   Att skylta upp de olika delarna på olycksplatsen tydligt är viktigt och bra. Såväl inför rundvandring på de olika stationerna som under själva övningen.
6. **Bra med tillgång till plats för dryck etc ute på fältet**
   Att använda mobisol som naturlig plats för att hämta dricksvatten etc under övningens gång fungerade bra. Extra viktigt om vädret är som det var. Väldigt varmt.
7. **Genomför korta möten för övningsledningen efter varje övningsdag**
   För att snabbare och enklare fånga erfarenheter kopplade till övningens genomförande, vore det önskvärt att varje dag samlas.
8. **Tydliggör inför övning vad som gäller om en ”skarp” olycka inträffar**
   Kommunicera att utrycket ”skarp olycka” skall användas i händelse av att någon skadar sig under själva övningens genomförande. Försök att i förväg bestäm hur ett sådant här scenario skall hanteras på ett bra sätt. Tex vilken ambulans som används om något händer.

9. **Skapa mer praktisk plats för att ta fika inför teoripasset**
   Utrymmet utanför teorisalen var förlitet för att kunna hantera den stora mängd personer som skulle hämta kaffe och fralla nästan samtidigt.
10. **Närhet och god tillgång till toaletter viktig**
    Att på ett enkelt sätt säkerställa så att de fysiska behoven i form av tillgång till bra toaletter är viktigt. Såväl för övningsdeltagare, åhörare som för skademarkerer och övningsledning.

9:3 Storskadeövning

Erfarenheterna syftar till att vi i framtiden skapar en ännu bättre förmåga att hantera stora skadeplatssituationer. Erfarenheterna här är uppdelade i ett antal olika kategorier. Erfarenheter kring utrustning och materiel, personalresurser och transport till sjukhus, transport från uppsamlingsplats till ilastningsplats, radiokommunikation, ledning och utmärkning, kommunicera beslut och annat övrigt.

Utrustning och materiel

1. **Säkerställ god tillgång till bårar och filtar**
   Att snabbt och enkelt få ut ett större antal bårar och filtar syns vi idag inte ha möjlighet till. Oklarheter i vem som egentligen skall svara för detta finns också. Är det regionen eller räddningstjänsterna? Vem svarar för att få ut den till olycksplats?
2. **Säkerställ god tillgång till mobil uppsamlingsplats (vintertid)**
   Att snabbt och enkelt få ut en mobil uppsamlingsplats syns vi idag inte ha möjlighet till. Det inkluderar värme, belysning och annan service. Oklarheter i vem som egentligen skall svara för detta finns också. Är det regionen eller räddningstjänsterna? Vem svarar för att få ut den till olycksplats?

Personalresurser och transport till sjukhus

3. **Hur få en stor mängd sjukvårdspersonal till olycksplats snabbt ?**
   Vid övningen noterades att det inledningsvis var en resursbrist på sjukvårdspersonal vid uppsamlingsplatsen. Hur förbättrar vi möjligheterna att stärka upp en uppsamlingsplats med sjukvårdspersonal tex en fredagnatt mitt i vintern ute i terrängen?
4. **Hur transporteras sjukvårdspersonal ut till en olycksplats i terrängen?**
   I händelse av att olycksplatsen är långt ute i terrängen. Hur tar sig räddningspersonal och då främst ambulanssjukvårdare till platsen. Avtal finns om transport av skadade från olycksplats till farbar väg. Men inte för personal till olycksplats.
5. **Förbättra upplevelsen av att snabbt bli omhändertagen**
   Från det att övningen drog igång till att någon faktiskt tog hand om skademarkörerna upplevdes i vissa fall som väldigt lång. Hur förbättrar vi denna upplevesle som skademarkörerna har och som sannolikt en riktig skadad hade upplevt som ännu längre?
6. **Vem ansvarar för beställning av bussar till oskadade?**
   Under övningen noteras oklarheter i vem som svarar för vad, när det gäller tex transport av oskadade. Ligger detta på räddningstjänsten eller sjukvården att lösa?

Transport från uppsamlingsplats till ilastningsplats

7. **Flödet av skadade från uppsamlingsplats till ilastningsplats måste snabbas upp**
   Under övningen syntes tydligt att flaskhalsen var själva uppsamlingsplatsen och bedömningarna om vilka som skulle åka iväg. Det tog onödigt lång tid vid övningen innan terrängtransporterna kom igång. Detta berodde då inte på att terrängfordon inte fanns, utan att det inte beslutades om att transportera någon.
8. **Flödet av oskadade från uppsamlingsplats till ilastningsplats är önskvärt att snabba upp.**
   Under övningen syntes tydligt att flaskhalsen var själva uppsamlingsplatsen och bedömningar och beslut om att faktiskt börja förflytta folk. Förflyttning av oskadade bör ske så tidigt som möjligt. Dock utan att inskränka på transporter av skadade.
9. **Ambulanssjukvårdare med på terrängtransporten.**
   Under övningen syntes det viktigt att en ambulanssjukvårdare följde med på själva terrängtransporten. Dels för sjukvårdsuppgifter, men även för en bra och vettig överlämning till annan ambulanssjukvårdspersonal på ilastningsplatsen.

Ledning och utmärkning

10. **Sjukvårdens förmåga att leda på skadeplats bör förbättras**
    Sjukvårdens förmåga att leda på en stor skadeplats är begränsad. I jämförelse med polis och räddningstjänst som har utsedda, tränade och erfarna befäl tvingas sjukvården förlita sig på den personal som finns i första ambulans. Detta är vare sig bra för de drabbade, för samverkande myndigheter eller för den enskilde i denna roll inom sjukvården.
11. **Upprättande av ledningsplats tidigt**
    Vid övningen noterades vikten av att tidigt upprätta en ledningsplats. Därigenom ges möjlighet att tidigt samverka och tidigt skapa sig en gemensam lägesbild över vad som hänt. Att tidigt kommunicera risker, zonindelningar, skyddsnivåer och medicinskt inriktningsbeslut. Vara effektiva helt enkelt.
12. **Tydlig uppmärkning av särskilda funktioner**
    Det går inte nog att understryka vikten av att de olika funktionerna är uppmärkta på ett likartat och tydligt sätt. Räddningsledare, polisinsatschef, sjukvårdsledare, medicinskt ansvarig, sektorchefer, avtransportledare mfl.
13. **Återkommande ledningsmöten på ledningsplats**
    Det går inte nog att understryka vikten av att genomföra kontinuerliga återkommande tydliga ledningsmöten vid ledningsplats. Att räddningsledare, polisinsatschef och sjukvårdsledare är med är naturligt. Men i vissa fall finns kanske skäl att utöka denna grupp med tex skadeplatschef, medicinskt ansvarig eller annat.
14. **Ledningsmöten även ute i skadeplats**
    Under övningen framkom vikten av att ha kontinuerliga återkommande ledningsmöten även för tex skadeplatschef och medicinskt ansvarig. Att på så sätt informera varandra om hur arbetet fortskrider och hur vi bäst samordnar vårt arbete ute i skadeområdet.
15. **Skapa en gemensam lägesbild**
    Att ha en någorlunda gemensam lägesbild är en förutsättning för att vi alla organisationer skall kunna agera professionellt och effektivt. Vi har olika sätt att trigga igång våra organisationer, men samtliga bygger på en tydlig bild av vad som bedöms ha hänt och vad som händer och väntas hända. Återkommande kontinuerliga lägesrapporter är därför viktiga.
16. **Medicinskt ansvarigs roll måste stöttas i samband med större olyckor**
    Vid övningen noterades att den medicinskt ansvarige hamnar i en nästan omöjlig situation. Det krävs åtgärder i anslutning till själva skadeplatsen men också på uppsamlingsplats och i anslutning till terrängtransporter. Någon form av stödfunktion bör tillskapas.
17. **Hur upprättar vi yttre respektive inre insatsledande stab snabbt?**
    Det är viktigt att relativt fort kunna upprätta någon form av stab för olyckan som sådan. Utrustning för mobil stab alternativt lokaler för inre insatsledande stab är viktiga att se över. Finns möjlighet till den teknik vi behöver för att kunna leda en större och komplex olycka därifrån? Se tidigare genomförd olycksutredning efter stormen Berit, 2011:22.
18. **Kommunens stab, kommunikationsarbete och informationsspridning**
    Vid större händelser finns ett stort behov av att sprida korrekt och viktig information. Att tidigt få igång kommunens kommunikationsresurser är av stor vikt.

Radiokommunikation

19. **Använd insats-talgrupper mer frekvent i vardagen**
    Att RAPS-kanalen används enbart för samverkan blir allt mer påtagligt ju större händelse vi har att hantera. Det är önskvärt att vi redan i vardagen använder RAPS-kanelen på det sätt som den är avsedd att användas, för att på så sätt få in vanan att göra rätt. Kommunikation med egen organisation bör ske på egna insats-talgrupper alternativt annat radiosystem.

Kommunicera beslut

20. **Kommunicera det medicinska inriktningsbeslutet**
    Vid större händelser är det extra viktigt att det medicinska inriktningsbeslutet kommuniceras med alla som kan vara berörda av det. Detta så att inget arbete läggs ner i onödan på olycksplatsen. Det är önskvärt att vi redan i vardagen kommunicerar detta, för att på så sätt får in vanan att göra rätt även då det blir stort, omfattande och stressigt.
21. **Kommunicera riskområde, zonindelning och skyddsnivåer**
    Vid större händelser är det extra viktigt att de bedömningar rörande risker, zonindelning (het, varm, kall zon) som gällande skyddsnivåer (skyddsutrustning) kommuniceras med alla som kan vara berörda av det. Detta så att alla organisationer på plats har klart för sig hur skadeplatsen har organiserats upp och därmed skapar förutsättningar för alla organisationer att arbeta så säkert och effektiv som möjligt.
22. **Hur kommunicerar vi i ledningsorganisationens olika samverkanspunkter**
    Under en stor insats finns många viktiga kontaktpunkter mellan blåljusorganisationerna. Det är inte enbart på ledningsplats där räddningsledare, polisinsatschef och sjukvårdsledare befinner sig. Det kan vara på skadeplats mellan skadeplatschef och medicinskt ansvarig. Det kan vara på uppsamlingsplats mellan polisen och sjukvården. Det kan vara i terrängtransportskedet mellan räddningstjänsten och sjukvården. Det kanske skulle finnas fler möjliga talgrupper för samverkan i RAKEL-systemet?
23. **Hur förbättrar vi vår förmåga att möta ett stort media uppbåd?**
    Vem är bäst lämpad att samordna och hantera media ute på skadeplats? Var och hur genomförs bäst presskonferenser etc. Ute på plats, ifrån bakre ledning. Vems organisation? Vad vill media själva?
24. **Hur kommunicerar vi på ett enkelt sätt med flygplatsräddningstjänsten**
    Under övningen noterades att det kan uppstå problem med kommunikationen mellan tex räddningstjänsten och flygplatsens räddningstjänst. Olika radiokanaler etc.

Annat övrigt

25. **Utnyttja kompetensen hos flygplatsräddningstjänstens insatsledare mer**
    Om vi har en händelse med ett flygplan är det av stor vikt att få kännedom om viktiga risker och bra sätt att arbeta på själva flygplanet. Har vi en flygplatsinsatsledare på plats bör vi nyttja denne och dennes kompetens mer än vad som gjordes under aktuell övning.
26. **Säkerställ transport av vatten och eventuell mat till olycksplats**
    Större olycksplatser kräver mycket personal under kanske lång tid. Att få tillgång till vatten, lite mat, varm dryck är väldigt avgörande för hela räddningspersonalens förmåga att verka en längre tid.
27. **Hur hanterar vi en större mängd anhöriga?**
    Vid en stor olycka i Halmstad kommer sannolikt många anhöriga bege sig till platsen. De vill veta vad som hänt deras anhöriga, det vill komma till platsen, de vill veta vilket sjukhus anhöriga transporterats etc. Hur och vem svarar för detta?
28. **POSOM:s roll**
    Hur nyttjar vi POSOM bäst vid en större händelse. Borde de också vara med och öva vid denna typ av övning?

9:4 Organisationsspecifika erfarenheter

Erfarenheterna syftar till att vi i framtiden skapar en ännu bättre förmåga att hantera stora skadeplatssituationer. Erfarenheterna är kategoriserade utefter respektive blåljusmyndighet som räddningstjänst, polis och ambulanssjukvården (Region Halland).

Räddningstjänsten

1. **Gula bårar passar utmärkt i 6-hjulingen**
   Under övningen noterades att de gula bårarna passar utmärkt i vår 6-hjuling.
2. **Gula bårar passar inte bra i bandvagnen**
   Under övningen noterades att de gula bårarna inte passar i vår bandvagn.
3. **Hur prioriteringsmärker vi skadade i ett inledande sked**
   Under övningen noterades att det lätt kan bli dubbelarbete. Om räddningstjänsten tidigt gör grova bedömningar över vem som skall ut ur ett skadeområde respektive kan vänta har vi ingen bra möjlighet att märka ut detta på personen.
4. **Att arbeta i tvåmannateam är riktigt bra**
   Under övningen noterades att arbeta parvis är en stor fördel. Såväl vid terrängtransporter som vid arbete i själva skadeområdet. Att bära bår, krävs två, att lyfta ut någon från något krävs ofta två osv. Om man tydliggör vilka par som arbetar ihop, kan räddningsarbetet bli mer effektivt även ute i skadeområdet.
5. **Att arbeta med omfallsplaner är viktigt**
   Vad gör vi om det inte går som vi vill. Vad gör vi om tex utspilld bränsle antänder. Vad gör vi om vi hittar last på flygplanet som är farlig på något sätt? mm
6. **Skadeplatschefens roll**
   Det har framförts olika synpunkter på skadeplatschefens roll. Bedömningsvis skiljer vi oss en aning åt utifrån hur vi en gång i tiden utbildats i ledning på skadeplats. Att öva mer är en väg att gå i arbetet med att tydliggöra våra roller och hur vi bäst arbetar med ledning på en skadeplats.
7. **Använd OSHBIP/OSHMIP**
   Att använda sig av olika förenklingar vid tex lägesrapportering fungerar bra.
8. **Använd mål med insats (MMI) eller annat likvärdigt**
   Att använda sig av olika förenklingar vid tex upprättande av mål med insatsen.
9. **Utforma taktiskt plan med olika delmål (IDA)**
   Att använda sig av IDA vid utformandet av en taktisk plan fungerar bra. I= Inledningsvis, D = därefter, A= avslutningsvis.
10. **Dricksvatten saknas i insatsledarfordon 1080**
    Är pålagt.
11. **Disciplin för räddningspersonal att hålla sig till närmaste chef**
    Under övningen har det noterats att det är viktigt att hålla sig till sin närmaste chef och inte ta order från annat håll.
12. **Ansvarsfördelning av skadade i moment inne respektive utanför flygplanet**
    Då en patient lossgörs inne i flygplanet och sedan förflyttas och skall tas över av annan personal utanför flygplanet för transport till uppsamlingsplats syns ibland oklarheter. Vem gör vad och organiserar vad. Skadeplatschefen, sektorchefens respektive den medicinskt ansvariges roll och beslut.
13. **Nya risker att beakta, tex kompositmaterial**
    Nya material skapar nya risker. Kompositmaterial kan vara ytterst farligt och finns idag i tex flygplan. Hur hanterar vi detta? Hur ter sig kompositer då det brunnit i materialet osv.

Polismyndigheten

14. **Skyddsutrustningens kapacitet**
    Vad klarar polisens skyddsutrustning med avseende på de risker som kan uppstå på en skadeplats likt denna övning.

Region Halland, sjukvården

15. **Hur är tillgången på sjukvårdsmaterial i händelse av en allvarlig stor händelse**
    Vid övningen noterades att det behövs en genomgång av de katastrofförråd som finns. Inventering och uppdatering samt vem som ansvarar och iordningställer denna material för framtida användande vid större olycka.
16. **Hur kan vi använda sjukvårdstransportfordon vid en stor olycka**
    Utöver ambulanser nyttjas ofta någon form av större buss för uppsamling och transport av lättare skadade eller oskadade. Det finns idag sjuktransportfordon som kan ta ett par liggande alternativt 8 sittande. Fordonen är även utrustade med syrgas. Finns det möjlighet att använda dessa och hur iså fall? Hur ser larmplanen ut? Är det utrustade med RAKEL etc.

10. Undersökning

Utredningen påbörjades direkt efter genomförd övning. Sedan har arbetet med att analysera och sammanställa materialet rullat på. Under sommaren avslutades arbetet genom att sammanställa allt i denna rapport som blev färdig 2016-08-02

11. Utvärderingens gång

Efter varje genomförd övningsdag samlades deltagarna för en kort erfarenhetsåtersamling. Därefter genofördes organisationsvisa erfarenhetsåtersamlingar. Någon vecka efter genomförd övningsvecka återsamlades övningsledningen för en genomgång av de erfarenheter vi draget.

Allt material har analyserats och sammanställts av undertecknad i denna övningsutvärderingsrapport.

12. Erfarenhetsåterkoppling

Syftet med utvärderingen är att lära för framtiden. Rapportens fokus är mer övergripande erfarenheter på en samverkande nivå mellan de olika aktörerna ute på skadeplats. Denna rapport tillsänds därför de blåljusmyndigheter samt andra aktörer som medverkade vid övningen.

- Räddningstjänsterna i Halland
- Polismyndigheten
- Region Halland
- Flygplatsräddningstjänsten
- SOS-Alarm
- Länsstyrelsen
- Försvarsmaktens Halmstadskolor

13. Förutsättningar för utvärdering

Undertecknad har genomgått grundutbildning för olycksutredare, utbildning för brandutredare (statens kriminaltekniska laboratorium) samt kvalificerad olycksutredningsmetodik vid Karlstads universitet.

Kvalitetsgranskare utgörs de från räddningstjänsten vilka medverkade i övningsplanering och övningsledning.

Såväl utvärderare som granskare har mångårig erfarenhet från operativt räddningstjänstarbete i ledande befattningar.

Olycksutredare/brandmästare
Mattias Sjöström
2016-08-02

Kvalitetsgranskare
Anders Karlborg/
2016-08-02